

AZ I. VILÁGHÁBORÚ ÉS A PÁRIZS KÖRNYÉKI BÉKÉK (1914–1920)

eseménytörténet

1. A háború kitörése

- 1914. jún. 28. — Gavrilo Princip Sarajevóban lelövi Ferenc Ferdinánd trónörökösét és feleségét
- 1914. júl. 28. — az OMM hadat üzen Szerbiának, miután az elutasította ultimátumát
- 1914. júl. vége / aug. eleje — kölcsönös hadüzenetek

2. A háború menete

- 1914. aug. 3. — német támadás Belgium, majd Fro ellen
- 1914. aug. 26–30. — Hindenburg és Ludendorff győzelme Tannenbergnél az oroszok ellen
- 1914. aug. / szept. — az OMM csapatai vereséget szenvednek az oroszoktól Galíciában
- 1914. szept. 5–10. — I. marne-i csata: a franciák megállítják a németeket
- 1914. szept. 9–14. — *újabb német győzelem az oroszok ellen a Mazuri-tavaknál*
- 1914. nov. 2. — Anglia tengeri blokádnál alá vonja No-t
- 1915. febr. – 1916. jan. — *a törökök megvédelmezik a Dardanellák szorosát a britekkel és franciákkal szemben*
- 1915. ápr. 22. — a németek Cl₂-t vetnek be a flandriai Ypernnél a franciák ellen [1915. dec.: COCl₂, 1917-től mustárgáz is]
- 1915. máj. 5. — a Lusitania elsüllyesztése
- 1915. máj. 23. — Olaszország belép a háborúba → az Isonzo (*ma Soča*) folyó mentén áll a front 1917-ig, pl. Doberdo-fennsík
- 1915. máj. 2. — az OMM és No csapatai a galíciai Gorlicénél áttörik az orosz frontot
- 1915. okt. — Bulgária hadba lép a központi hatalmak oldalán → az OMM (német támogatással) és Bulgária legyőzik Szerbiát
- 1916. febr. – jún. — német támadás → verduni vérszivattyú
- 1916. máj. 31. / jún. 1. — *döntetlen (→ angoloknak kedvez) tengeri csata Jütlandnál*
- 1916. jún. 4. — Bruszilov-offenzíva
- 1916. jún. — az antant a Somme folyónál ellentámadásba megy át → az anyagcsata folytatódik
- 1916. aug. 27. — Románia (← *Bruszilov-offenzíva sikerén fölbátorodik*) hadba lépése az antant oldalán
- 1916. nov. 21. — Ferenc József † → utódja IV. (magyar király) / I. (osztrák császár) Károly
- 1916. dec. 6. — No és az OMM erői elfoglalják Bukarestet → 1918. máj. 7. — *bukaresti béke*
- 1917. jan. 31. — No deklarálja a korlátlan tengeralattjáró-háborút
- 1917. ápr. 6. — az USA hadüzenete No-nak (dec. 7.: *az OMM-nak*)
- 1917. máj. 15. — az otrantói csatában Horthy Miklós ellentengernagy áttöri az antant tengerzárát
- 1917. okt. 24. — Caporettonál az OMM és No csapatai áttörik az olasz frontot → a front a Piave folyónál áll meg
- 1917. febr. 23. (márc. 8.) — sztrájk Péterváron → márc. 2. (márc. 15.): II. Miklós cár lemond
- 1917. júl. 1. — Kerenszkij-offenzíva
- 1917. okt. 25. (nov. 7.) — bolsevik hatalomátvétel Szentpéterváron
- 1918. jan. 8. — Wilson amerikai elnök 14 pontja
- 1918. márc. 3. — a breszt-litovszki béke (Szovjet-Oroszország / No / OMM)
- 1918. ápr. 10. — a Monarchia nemzetiségeinek római kongresszusa
- 1918. jún. 16. — II. Miklós és családjának (Romanovok) kivégzése
- 1918. júl. 15. — az utolsó német támadás a nyugati fronton → II. marne-i csata
- 1918. aug. 8. — az angolok Amiens-nél áttörik a német frontot, a német hadsereg „fekete napja”
- 1918. okt. 24. — a (III.) piavei csatában az olasz csapatok áttörik az OMM frontját
- 1918. okt. 31. — öszirózsás forradalom Budapesten, Tisza István †
- 1918. nov. 3. — a padovai fegyverszüneti egyezmény (a már nem is létező OMM nevében) → nov. 13. — belgrádi konvenció: az antant hadereje a Dráváig / Marosig nyomulhat (de: Pécset is elf.)
- 1918. nov. 9. — berlini forradalom → II. Vilmos lemond
- 1918. nov. 11. — No a compiégne-i erdőben (*Foch marsall szalonkocsijában*) aláírja a fegyverszünetet
- 1918. nov. 13. — IV. Károly magyar király lemondása (*eckartsau-i nyilatkozat*)

3. A Párizs környéki békék

- 1919. jan. 18. — a béketárgyalások kezdete a versailles-i palota Tükörtermében
- 1919. jún. 28. — Versailles: béke Németországgal
- 1919. márc. 21. – aug. 1. — a magyarországi Tanácsköztársaság
- 1919. aug. 3–4. — a román hadsereg megszállja Budapestet
- 1919. szept. 10. — Saint-Germain: béke Ausztriával
- 1919. nov. 27. — Neuilly: béke Bulgáriával
- 1920. jún. 4. — Nagy-Trianon-palota (Versailles): béke Magyarországgal
- 1921. nov. 14–16. — Sopron, a civitas fidelissima népszavazással Mo-hoz kerül
- 1920. aug. 10. — Sèvres: béke Törökországgal
- 1920–1923 — török függetlenségi harc Kemál Atatürk vezetésével → 1923. júl. 24. — Lausanne: újabb béke

[a dőlt betűből szedett eseményeket, napi keltezéseket és évszámokat nem kell tudni!]

